زمینه‌های فردی و اجتماعی

دکتر پرویز رزاقی، روان‌شناس در گفت‌وگو با تپش با اشاره به دلایل استفاده از سلاح گرم می‌گوید:«سلاح گرم زمانی بیشتر استفاده می‌شودکه تعداد زیادی از آن در اختیار مردم بوده و به‌راحتی قابل تهیه باشد. در این حالت، باید منتظر افزایش آمار قتل باشیم که شاهد آن نیز هستیم. البته عواملی مانند ویژگی‌های شخصیتی نیز در گرایش به استفاده از سلاح بی‌تاثیر نیست. افراد دارای ویژگی‌های پرخاشگری رفتاری و شخصیتی، خشم‌های غیرقابل‌کنترل، اختلال سلوک ناسازگار یا اختلال مقابله‌ای سراغ اسلحه می‌روند و برای قتل دیگران از تمام ویژگی‌های خشم خود استفاده می‌کنند. یعنی فردی ممکن است ویژگی‌های شخصیتی نداشته باشد، اما عمق یک رفتار باعث می‌شود تا فرد عصبی شده و دست به سلاح ببرد.»

ضعف قانون

فشار ساختاری، محرومیت‌ها و نابرابری‌های اجتماعی، میزان خشونت را در جامعه بالا برده و برخی برای خالی شدن خشم خود به ناسزاگویی، فریاد زدن و در بدترین حالت اسلحه گرم، متوسل می‌شوند. اینها را دکتر افسرافشار نادری می‌گوید و ادامه می‌دهد:« من علت تمام این مشکلات و قتل‌ها را در عدم نظارت‌های‌کافی می‌بینم. متاسفانه قانون در کشورما به بازی گرفته شده است. مگر یک فرد عادی می‌تواند اسلحه خریداری کند؟ قشرخاصی اسلحه دارند. چرا باید عده‌ای اجازه استفاده از آن را داشته باشند؟ چرا نظارت‌ها کم است و قانون را به حال خود رها کرده‌اند؟ اگر با همین سرعتی‌که برخی قاتلان خطرناک به دام انداخته می‌شوند، قانون هم اجرا می‌شد، امروز شاهد افزایش قتل با سلاح‌گرم نبودیم.»

اما واگرهای تمدید مجوز سلاح

وجود بیش از ۱۰ مرجع صدور جواز برای سلاح درکشور، یکی دیگر از دلایلی است‌که به گفته دکتر میرحامد خانی، جرم‌شناس و حقوقدان، آمار قتل با سلاح را بالا برده است. او با نگرانی از افزایش استفاده از سلاح در نزاع‌های شخصی می‌گوید:« وقتی اعتبار سلاح فردی تمام می‌شود، گاهی بررسی نمی‌شود که آیا او به سلاح نیاز دارد یا نه تا با توجه به وضعیتش مجوز را تمدید کنند. فردی درگذشته بنا به مسؤولیتش ناچار به حمل سلاح بود، حالاکه مسؤولیتی ندارد، چه نیازی به سلاح دارد؟

اینها از نظر جامعه شناسی جنایی، نیاز به واکاوی دارند و حداقل یک آزمایش باید زیر نظر روانپزشک انجام دهند تا مشخص شود در مقابل اتفاقات غیرمترقبه چقدر به اعصاب و روان خود مسلط هستند. چند سال پیش، قانون بکارگیری حمل سلاح ویژه نیروهای مسلح تصویب و موارد بکارگیری سلاح توسط نیروهای مسلح تبیین شد. در این قانون، سختگیری‌های زیادی برای جلوگیری

از قتل‌هایی‌که ممکن بود توسط نیروهای نظامی و انتظامی در درگیری‌ها رخ دهد، صورت گرفت، اما در بحث تمدید مجوز، متاسفانه سختگیری وجود ندارد.»

این جرم‌شناس در مورد مجازات خرید، فروش و حمل سلاح توضیح می‌دهد:« محارب چهار مجازات دارد. اعدام، تبعید، قطع دست و پا و سلب. قانون در مورد حمل، قاچاق، نگهداری و خرید و فروش اسلحه نیز جرم انگاری‌کرده است. بجز اسلحه‌های شکاری با یک میزان‌کالیبر مشخص و برخی مواد تحت عنوان «ناریه»که زیر نظر وزارت دفاع تولید و در جشن‌هایی مانند چهارشنبه سوری استفاده می‌شود، سایر موارد مانند حمل مواد منفجره و حمل اسلحه ساچمه‌زنی یا گلوله‌زنی از کالیبر ۵/۵ به بالا جرم است. ضمن این‌که واردات و خروج اسلحه از کشور و حتی تعمیرات غیرمجاز، جرم تلقی شده و اسلحه‌ها ضبط شده و به وزارت دفاع تحویل شده و مرتکب نیز بسته به درجه و نوع جرمی که اتفاق افتاده، اگر سازمان یافته باشد، مجازات بسیار شدید حبس و جزای نقدی برایش اعمال می‌شود. اگر سلاح با میل شخصی تحویل شود، هیچ مجازاتی ندارد.»

این حقوقدان در مورد مجازات قدرت نمایی با سلاح در شبکه‌های اجتماعی می‌گوید:« به‌موجب قانون جرایم رایانه‌ای، قانونگذار برای پخش عکس، فیلم و ایجاد صحنه‌های رعب و وحشت با اسلحه که باعث خودنمایی و ایجاد تشویش در مردم شود، مجازات حبس درنظرگرفته است.»

فرزندکشی با اسلحه گرم

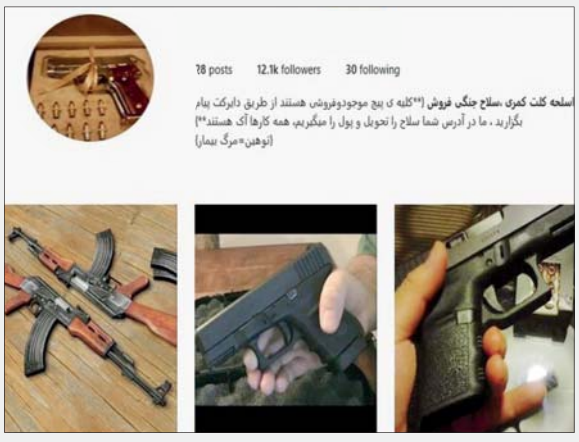
فرزندکشی در تیرماه امسال هم، خبری بود که اهالی روستای مصیرشادگان را به شدت وحشت‌زده کرد. برای خیلی‌ها باورکردنی نبود آن پدر آرام، ناگهان چشم روی عاطفه پدری اش ببندد و دو فرزندش را به قتل برساند. قاتل دو پسر ۱۷ و ۱۹ ساله داشت که هر دو به علت اصابت گلوله و شدت جراحت‌های ناشی از آن جان خود را از دست دادند. پدر قاتل پس از ارتکاب قتل از محل حادثه فرار کرد و ماموران پلیس آگاهی در تعقیب او و علت ارتکاب این جنایت هولناک هستند.

معامله مرگ

در کشور آمریکا و برخی ایالت‌های آن، خرید و فروش انواع و اقسام سلاح‌های گرم براحتی انجام می‌شود، اما در کشور ما، قانون، استفاده از سلاح گرم و داشتن آن را تحت هیچ شرایطی، مگر برای افرادی خاص و در شرایطی خاص برنمی‌تابد. تا آنجاکه در پرونده محمدعلی نجفی، شهردار تهران نیز، با این‌که مدعی بود سلاحی که با آن، میترا استاد، همسر دومش را به قتل رسانده است، مجوز دارد، اما پلیس و دادگاه بارها این ادعا را به روش‌های مختلف بررسی کردند.

از حساسیت قانون نسبت به موضوع سلاح نجفی می‌توان متوجه شد که پلیس حتی نسبت به سیاستمداران نیز هیچ اغماضی ندارد، چه برسد به کسانی که در فضای مجازی اقدام به خرید و فروش سلاح گرم می‌کنند، اما طبق آنچه که ما دیدیم و شواهد و قرائن نشان می‌دهد، عده‌ای بدون ترس و واهمه در فضای مجازی مشغول معامله سلاح گرم هستند.

صفحه اینستاگرام یکی از کاربران نشان می‌دهد که شغل او تزیین و دکور فضای داخلی خانه‌هاست، اما مدعی فروش اسلحه بوده و دنبال مشتری می‌گردد. به او گفتیم یک کلت و کلاش می‌خواهیم. ۱۰ دقیقه بعد جواب می‌دهد: «قیمت‌کلت‌ها از دو میلیون تومان به بالاست، اما کلاش ندارم و باید به فرد دیگری معرفی‌ات‌کنم.» هنوز به ما شک دارد و فکر می‌کند مامور هستیم. برای جلب اعتمادش به ما می‌گوید:« برای این‌که مطمئن شوم مامور نیستی، ۵۰ هزار تومان به حسابم بزن تا آدرس بدهم و حضوری اسلحه‌ات را انتخاب‌کنی.» اعتمادش را که جلب می‌کنیم، این بار از این پا و آن پا کردن‌مان در خرید اسلحه، متوجه ترس‌مان می‌شود:« نترس، مامور دنبال خریدار نیست و دنبال فروشنده می‌گردد. ما مشتری‌های خودمان را داریم و دنبال فروش زیاد

نیستیم. چون کارمان پر ریسک است و نمی‌توانیم به هرکسی اعتمادکنیم.»

به او گفتیم قرار است به یکی از استان‌ها برویم و اسلحه نو بخریم. دستپاچه ادامه می‌دهد:« اگر بروی، آمارت را می‌دهند و تو را به مامورها می‌فروشند. من اسلحه نو دارم که یک بار هم شلیک نکرده است و خودت باید روغنکاری‌اش‌کنی.» از اسلحه‌هایش عکس خواستیم و بعد عکس انگشتر و تتوهای روی دستش را برایمان فرستاد: «هرجا بگویی می‌آیم. مهمانی یا حتی محله خودتان. دستم و انگشترهایم را نشان کن تا وقتی آمدم مرا بشناسی. اگر موافقی قرار بگذاریم.» با فروشنده قرار می‌گذاریم تا پول و سلاح را رد و بدل کنیم!

اما او هیچ وقت سر قرار حاضر نشد. هرچند پلیس فتا معتقد است گروهی از این افراد کلاهبردار هستند و سر افراد زودباور را کلاه می‌گذارند، اما این واقعیت را نمی‌توان انکار کرد که لابه‌لای این آدم‌ها هم، خریداران و فروشندگان واقعی اسلحه، مشغول معامله مرگ هستند.